

M T S HÌNH TH C NG PHÁP CÓ S C TÁC NG TRONG TH

TR N THANH BÌNH

Khi sáng tác thơ, các nhà thơ h ng n nhi u i t ng khác nhau. Tâm th sáng t o ó chi ph i nhà th tr ng vi c v n d ng hi u qu c tr ng thi pháp nh nh c i u, hình nh, và nh ng th pháp ngh thu t sao cho nó có kh n ng gây s chú ý cao nh t n ng i c. Bài vi t tìm hi u kh n ng tác ng c a ba hình th c ng pháp th ng c s d ng trong th : hô ng , i t nhân x ng và im l ng. Có th th y ba hình th c ng pháp này c s d ng khá nhi u trong th tr tình, c bi t trong th ca cách m ng th i k kháng chi n, và có s c tác ng áng k trong các bài th .

1. TV N

M t trong nh ng ý ngh a quan tr ng c a th là giao ti p. Cách giao ti p c a riêng th là ph n ánh v p c a cái tôi tr tình và cái ta xã h i, ph n ánh nh ng c m xúc riêng t r t nhân v n và c tính th n, t t ng c a th i i, t ó th n v i xã h i theo con ng t trái tim n trái tim. Cao h n n a, th còn có kh n ng c i t o cu c s ng. ó là ý ngh a xã h i sâu s c c a th . T x a, Horace ã quan tâm n m c ích xã h i c a tác ph m, ông cho r ng m t tác ph m không ch c n ph i p, không ch c n ph i hay, mà còn là “c n có ma l c, c n lay ng tâm linh c a b n c theo mong mu n c a tác gi ” (Ph ng L u, tr. 484). Vì v y, khi sáng tác, nhà th luôn h ng n c gi v i ni m u ái sao cho th n v i m i ng i, s ng lâu b n trong lòng m i ng i, tác ng và t p h p m i ng i. Bài vi t này t p trung

khai thác kh n ng tác ng c a m t s hình th c ng pháp th ng c s d ng trong th : hô ng , i t nhân x ng, im l ng.

2. BA HÌNH TH C NG PHÁP CÓ S C TÁC NG TRONG TH

2.1. Hô ng - m t hình th c g i tha thi t

Khi mu n khi n cho m t i t ng c th h ng v và nghe mình, nhà th th ng s d ng hô ng . Thông qua hô g i, nhà th kéo c gi vào cùng tâm th và tr ng thái c m xúc c a mình: “v i hô ng g i ra i t ng tr tình, ti ng th c nh h ng” (Tr n ình S , 2001, tr. 277). L i hô g i c a nhà th h ng vào nhi u i t ng khác nhau: ng i m , ng i thân, ng i yêu, quê h ng, t n c... i v i nh ng bài th vi t tuyên truy n c ng thì l i g i th ng dành cho t t c m i ng i.

V c u t o, hô ng trong ti ng Vi t g m các lo i ti u t : b , kia, ê, a, à, nh , nhé, h i, h (h), này, nè, i... k t h p v i i t ho c danh t . Các ti u t trong hô

Tr n Thanh Bình. Th c s . Tr ng Trung h c Th c hành Sài Gòn, i h c Sài Gòn.

ng ti ng Vi t không phân bi t gi i tính c a ng i c g i nh ng ch c n ng c a chúng thì khác nhau. T “ i” có hai ch c n ng v a g i, c ng v a áp. Ch c n ng g i th ng c s d ng trong th : dùng t “ i” g i i ph ng, chia s cùng h nh ng c m xúc c th . Giá tr tác ng c a t “ i” m c cao, khi n ng i c ph i ch m chú h n:

Em i bu n làm chi
 Anh a em v sông u ng
 (Hoàng C m - *Bên kia sông u ng*)

T “ i” t ng i nghe th tr c di n, nên s c tác ng cao. M c dù không ph i lúc nào nhà th c ng “ra l nh” mà ôi khi nhà th dùng “ i” g i lên nhân v t tr tình nh m t cách bày t tr c ti p tình c m, c m xúc c a mình:

Gi c b n em r i qu ng m t xác
 Ch vì em là du kích, em i!
 (Giang Nam - *Quê h ng*)

Ng i em i, tr i xanh sau lá th a
 Tr a ã s m r i, c a ng s ng sa
 (L u Quang V - *Th ru em ng*)

Và c ng có khi nhà th dùng hô ng này g i thiên nhiên, v n v t:

Sông i! Dài sao
 R ng i! Bì n c
 (Quang D ng - *Không*)

T “này” c dùng g i ng i i di n trong m t không gian g n h n. Khi g p nh ng câu th có t “này”, ta có c m giác m i quan h gi a nhà th và i t ng c nhà th g i r t thân thi n, g ng i. “Này” mang màu s c kh u ng , bình dân h n so v i t “ i”, và c ng có th vì v y mà nó ít c các nhà th s d ng. Tuy v y, trong các câu

th c m thán và các câu th có s d ng hô ng thì chúng t o nên nh ng l i hô g i nhi u c m xúc, tha thi t. Tín hi u mà nhà th phát ra nh m t yêu c u i t ng ph i h ng v mình:

Này, các anh, các ch mình i!
 Ng i rong ru i há mình ng i yên l ng?
 (Nguy n Nghiêm - *C ng u tranh*)

Này các em, xin các em c khóc
 Hãy t nhiên cho n c m t trào ra
 (Tr n Quang Long - *Bài h c cu i n m*)

Này b n bè, quê h ng
 Trái tim chúng ta
 Th t thà nh c khoai trong v n
 (Tr n Quang Long - *Mùa xuân quê h ng*)

Trong giao ti p bình th ng, t “nhé” v a có ch c n ng nh ng quy n quy t nh cho ng i nghe, v a có ch c n ng nh c nh th m chí nh h m d a. Trong m t câu th , t “nhé” c thêm vào th ng nh m làm t ng s c thái bi u c m cho gi ng i u th . Nh ng câu th có s d ng t này th ng tr thành l i khuyên r n, nh c nh ho c là l i h a h n, l i t tình tha thi t yêu th ng:

T m bi t nhé v i chi c hôn th m l ng
 anh tr v hóa á phía bên kia...
 (Thu B n - *T m bi t*)

Hu i, mai nhé, ta v l i
 i ng c dòng H ng nh tu i th
 (Tr n Quang Long - *Hu i*)

Trong t t c các t c u t o nên hô ng thì “h i” c dùng v i s c thái trang tr ng nh t. “H i” th ng xu t hi n trong nh ng bài th vi t v t n c, quê h ng ho c nh ng l i kêu g i, gi c giã hùng h n:

D y lên h i! gái trai thuy n th

H i dân cày, i công!
 H i ph ng buôn thúng bán b ng!
 H c trò, binh lính, th công, ph ng
 tu ng!

H i nh ng ng i ti u th ng, ti u ch !

H i ph ph ng, thôn n in i!

i ta không ch u tôi òi,

Th t x ng không ch u làm m i sài lang.

(Ng Xuân Thi u - *Vô s n di n ca*)

H i t t c b n ng tâm, ng chí

Xin cùng nhau g n ch t ngh a keo s n

(Nguy n Nghiê m - *Hãy x c t i*)

H i ng bào t nh ch a, ch a t nh?

Thù non sông, ta tính sao ây?

(Lê M nh Trinh - *Khuyê n c báo nhân á*)

H i sông H ng ti ng hát b n nghìn n m

T Qu c bao gi p th này ch ng?

(Ch Lan Viê n - *T Qu c bao gi p th này ch ng?*)

Trong t t c các tr ng h p hô ng

c dùng, t “h i” ã hoàn thành xu t

s c ch c n ng hô g i c a mình và s c

m nh c a nó nh m t tín hi u t p h p,

g i àn i v i nh ng i t ng c

hô lên trong câu. S c thái tác ng c a

t “h i” quy t li t h n, gay g t mà c ng

tha thi t h n các t “ i”, “nhé”, “này”...

nên nó v n c s d ng nhi u nh t

trong các o n, các bài th mang n i

dung kêu g i, tuyên truy n, c v u

tranh...

2.2. i t nhân x ng và cách t o tình
 hu ng i tho i thân m t

Trong m t phát ngôn, cách dùng i t

nhân x ng là m t trong nh ng y u t

góp ph n làm cho ý thông tin c a

ng i nói, ng i vi t tr nên hi n hi n,

tr c ch. M i ngôn ng có nh ng i t

nhân x ng nh t nh, và các i t ng

giao ti p c xác nh ngôi theo v trí và

ch c n ng cú pháp c a i t . ba

c ng v khác nhau: c ng v nói, c ng

v nghe và c ng v c nói n u có

các nhóm i t nhân x ng t ng x ng.

ngôi th nh t - ngôi dành cho ng i

nói, th ng có các i t : ta, tôi, tao, t ,

mình, chúng ta, chúng tôi, chúng tao,

chúng t , chúng mình, cha, m , anh, em,

ch , con, cháu... ngôi th hai - ngôi

dành cho ng i nghe, th ng có các i

t : mày, mi, chúng mày, chúng bay, bay,

t i mày, anh, ch , em, m , cha, bà, ông...

ngôi th ba - ngôi dành cho ng i

c nói n, th ng có các i t : anh

y, ch y, chúng nó, nó, h ...

Cách dùng i t nhân x ng còn mang ý

ng h a bi u hi n l ch s . Tùy theo hoàn

c nh, i t ng c th mà nhà th l a

ch n t x ng hô cho thích h p. Ng i

Vi t Nam th ng dùng các i t ch

quan h h hàng x ng hô, t o nên

m t b u không khí thân tình. Xét v

nguyên t c quan y u, cách x ng hô này

có c hai kh n ng chuy n t: chuy n

t không tr c ch và chuy n t tr c ch.

Trong th c ng v y, khi ý di n t

c a nhà th ph m vi t bi u hi n và

mong mu n ng i c gián ti p c m

nh n thông tin trong th mình, ó là

chuy n t không tr c ch. Ví nh khi

L u Quang V vi t: “Khi tàu ông anh l

chuy n i dài, Ch m t ng i l i v i

anh thôi” (*Và anh t n t i*) thì cái tâm ý

kh ng nh m t tình yêu chung th y, m t

ng i yêu, ng i v chung th y mà nhà

th mu n g i n ng i c c l n

vào phía sau hoàn c nh gi thuy t “tàu

ông”, “l chuy n i dài” và ch còn có

“m t ng i l i”. Khi ý di n t thông

tin c a nhà th h ng tr c ti p n i t ng, mu n thông tin ó c ng i nghe (ng i c) nh n bi t ý nh thông tin c a mình, thì cách b c l khác i. ó c ng là khi Xuân Di u gi c giã: “G p i em, anh r t s ngày mai, i trôi ch y, lòng ta không v nh vi n” (Xuân Di u - *Gi c giã*). Khi ó, ông ã bi u l r t rõ ràng cái tâm tr ng say s a, yêu i, yêu ng i n cu ng quýt vì vòng xoáy th i gian s nu t ch ng l y i ng i. Khi ó, ông mu n i t ng cùng hi u ra v n và tán ng v i ông. Nh v y, hai kh n ng chuy n t tr c ti p và gián ti p c luân phiên nhau trong m i hoàn c nh, m i phát ngôn, m i câu th và bài th khác nhau, tác ng n c gi nhi u m c khác nhau.

Trong th , các i t c ng a d ng nh trong ngôn ng nói và c ng có cùng ch c n ng x ng danh trong vi c th hi n tr ng thái c m xúc c a nhà th . Theo th i gian, cách s d ng i t nhân x ng trong th hôm nay a d ng h n trong th x a. Các i t ngôi th nh t trong th ng i không ch n i u m t ch “ta” khô khan mà còn là “tôi”, “chúng tôi”, “anh”, “em”, “con”, “cháu”... và các i t ngôi th hai c ng phong phú t ng ng: anh, ch , m , cha, ông, bà...

Các i t ngôi th nh t, m t khi xu t hi n trong l i nói, th ng cho phép nhà th bi u hi n rõ ràng, d t khoát l p tr ng, t t ng, tình c m c a cá nhân tr tình. Vì v y, khi tr c ti p x ng hô “tôi”, “chúng tôi”, “anh”, “em”, “con”... là nhà th ang t mình trong tâm th ang i tho i tr c ti p v i i t ng, v i ng i thân c a mình. Nó c ng t ng i

c vào hoàn c nh ang l ng nghe nhà th b c b ch. Chuy n trong th s là chuy n gi a ng i nói (nhà th) và ng i nghe (c gi), khi n ng i c t p trung chú ý.

Các i t “tôi”, “chúng tôi”, “ta”, “chúng ta” bi u t tr ng thái c m xúc trong giao ti p m c trung tính. Các câu th s d ng các i t này th ng th hi n rõ tính ch t t thu t nh ng h ng n c gi :

ã ng i ch a nh?
Mà tôi nghe nh tr i gi c tan tành

Anh rút cho khéo né
K o l i nh m nhà tôi
Nhà tôi cu i thôn i
Có giàn thiên lý
Có ng i tôi th ng.

(Yên Thao - *Nhà tôi*)

Khi ch th tr tình hi n lên qua cách x ng hô này thì kh n ng nhà th b c l tr c ti p b n thân mình r t cao. Cái tôi ch th h ng n c gi t o nên kênh giao ti p tr c ti p ch không gián ti p nh ki u l i th phi m ch , không c nh danh và không có i t nhân x ng nào trong th c .

Các i t “anh”, “em”, “con”... xu t hi n trong th t o bi u t tr ng thái c m xúc giao ti p g n g i, thân m t gi a ng i nói và ng i nghe, khi n l i th g n g i, gi ng th tr tình. ng sau các i t t x ng mình, nhà th ph i s d ng các i t ngôi th hai (anh, ch , em, m , cha, ông, bà...) t ng ng. N u trong cùng m t bài th ho c m t o n th mà nhà th l n l t s d ng luân phiên hai i t nhân x ng ngôi th nh t và ngôi th hai thì l i th s tr thành l i i tho i

tr c ti p y c m xúc c a ngôi th nh t
v i ngôi th hai. Cách th c này c ng t o
cho c gi c m giác d c m thông, d
hòa nh p v i nh ng c m xúc c a nhà th :

Con nh m ! L a h ng soi tóc b c
N m con au, m th c m t mùa dài
Con v i m không ph i hòn máu c t
Nh ng tr n i con nh mãi n nuôi
(Ch Lan Viên - *Ti ng hát con tàu*)

Khi tu hú kêu, bà còn nh không bà
Bà hay k chuy n nh ng ngày Hu
(...) Cháu cùng bà, bà b o cháu nghe
Bà d y cháu làm, bà ch m cháu h c
(B ng Vi t - *B p l a*)

Con v th m M , M i!
Ôi chao vui quá!
“C ng tr i” m toang...
(Lê Giang - *Th m M*)

Nh ng thân m t nh t có l là cách g i
tr c ti p tên riêng c a m t ng i. M c
dù nhà th ch vi t cho riêng m t ng i,
nh ng tình c m tha thi t, côi rung ng
chân thành y có kh n ng khi n ng i
c h ng thú h n khi ti p nh n. c
nh ng bài th ó, ng i c s có c m
giác nh c ch ng ki n m t câu
chuy n c a nhà th v i m t “ng i th t
vi c th t”, nó khi n c m xúc trong lòng
ng i c nh dâng tràn h n lên:

Thôi mình i Hùng nhé! Hãy yên n m
Tr n ánh êm nay v ng Hùng gài b c
phá
Tr n ánh tr ng k v ng Hùng tham d
Tr n ánh cu i cùng chi n th ng ph i v
ta
(Nguy n c M u - *N m m và cây tr m*)

Ngôn ng Vi t Nam r t a d ng. Chúng
ta có m t h th ng i t nhân x ng có
s c thái bi u c m th t s phong phú,

giúp cho ngôn ng dân t c thêm m m
m i ng t ngào. Nhà th s d ng i t
t o tình hu ng i tho i, b c l tình
c m, thái c a mình v i c gi tr c
ti p ho c gián ti p; t o nên kh n ng tác
ng n tâm t , tình c m c a ng i
c, t o cho ng i c c m giác thân
thi t, d ch u khi c th .

2.3. Bi n pháp im l ng, b l ng g i s
chú ý

Trong các hình th c ng pháp h ng
n s tác ng, im l ng là m t hình
th c “ôn hòa” nh t. B i vì, khi ngh thu t
im l ng c s d ng, xu h ng tác
ng c a th chuy n sang nh ng cung
b c nh nhàng, tinh t , g i c m h n là
bày t m t i u gì ó l n lao, d d i.
N u các hình th c thi pháp khác có
h ng tác ng m nh m , nh sóng,
nh gió cu n ng i ta theo, thì im l ng là
ng n gió hi n hòa, là ng n sóng l n t n
làm nao lòng ng i...

Im l ng trong th là s ng t t câu nói
(k c s b l ng không nói tr n, ho c
ng p ng ng t o ra s gián o n) th
hi n m t xung t tình c m nào ó ho c
nh m di n t m t ng ý nào ó nh
ph n i ho c ng tình. Trong giao ti p,
ôi lúc chúng ta g p nh ng tình hu ng
ng i nói t nhiên làm gián o n cu c
i tho i b ng s im l ng khi n tình
hu ng tr nên b t th ng. Ng i ta
không mu n ti p t c cu c h i tho i, vì
c m th y không c n thi t, ho c vì r i vào
tình th lúng túng khó trao l i, ho c im
l ng ch m t di n bi n m i thay cho
m t câu áp c n có... Bi n pháp im l ng
c xem là bi n pháp tu t ng ngh a,
còn g i là n ng ho c tnh l c. Im l ng
là m t hành vi có ch ý - nó là m t

ph ng ch m v cách th c trong giao ti p, nó có th đi n t nh ng n i dung ng ngh a, ho c bi u th nh ng thái khác nhau, ng th i khi n ng i i đi n ph i suy ngh v bi u hi n ó. Ng i ta ph i t tìm cái l p y kho ng tr ng mà ng i nói ã b l ng, ã nói d dang. inh Tr ng L c (2002, tr. 218) cho r ng im l ng là m t “ph ng th c bi u t b ng cách b tr ng ng i nghe (c) suy ra mà t mình hi u, không c n đi n t b ng l i”.

Trong th ca, s gián o n b ng cách im l ng có giá tr ngh thu t nh t nh, có kh n ng tác ng m nh n c m xúc c a c gi . Trong khi đi n t, có nhi u lúc ng i ta không ti n nói “to c móng heo” không ph i vì mu n che gi u mà là mu n cho ng i nghe (ng i c) t oán, t nh n th c ra v n . Vì, b n thân v n ang c c p có th là nh ng v n nh y c m, t nh. V hình th c c u t o, im l ng c ký hi u b ng d u ch m l ng (...), th ng n m cu i dòng th , c ng có khi xu t hi n gi a dòng. Vì v y mà bi n pháp im l ng còn c g i là b l ng.

Th c t v n h c cho th y, ã có nh ng câu th tuy t bút, nh ng câu th ám nh lòng ng i b i hi u ng vô thanh th ng h u thanh. Nguy n Khuy n trong *Khóc D ng Khuê* ã t ng b l ng: “Bác D ng thôi ã thôi r i..., N c mây man mác ng m ngùi lòng ta”. Câu th th nh t là s k t h p gi a bi n pháp nói gi m, nói tránh và b l ng. C m t “thôi ã thôi r i”, xét v ngh a th c thì th t là mông lung, khó hi u chính xác. Nh ng trong hoàn c nh c th này thì cái cách nói l ng l y l i có kh n ng đi n t

tr n v n n i ngh n ngào n tuy t v ng c a nhà th khi khóc b n. Nó đi n t úng tâm tr ng, l i l c a m t ng i b n già ang “chân tay r ng r i”, s ng s t tr c hung tin: ng i b n chí thân c a mình ã m t. Trong tr ng h p này, bi n pháp b l ng bi u t cho thái b t l c, au n...

Có nhi u nh ng tr ng h p nhà th s d ng bi n pháp im l ng t o nên giá tr bi u c m c s c. Im l ng tác ng m nh n suy ngh , c m xúc c a ng i c h n vi c ph i nói ra rõ ràng b ng l i. Thông th ng, có hai v trí c b l ng: gi a dòng th và cu i dòng th .

Khi ang đi n t m t ý t ng, m t c m xúc nào ó, n gi a dòng th , b t ch t nhà th ng t n a ch ng b ng d u ch m l ng bu c ng i c ph i ng t nh p. Hi n t ng này tuy không ph bi n nh các bi n pháp ngh thu t khác nh ng nó có giá tr ngh thu t cao, có s c tác ng l n i v i c m xúc c a ng i c vì nó làm cho câu th g ãy, ý th b kh ng l i bi u t nh ng c m xúc ng p ng ng, tinh t , khó nói tr n v n cho n cu i cùng. Nó t o nên m t c m giác l ng l vì b t ng , vì ch a th a mãn cho ng i c, cái d u ch m l ng l l ng tr thành ph ng ti nh u hi u nh t đi n t:

Con xin ng n l i ng g n
M t l n... r i m h ãy d n d n i...
(Trúc Thông - *B sông v n gió*)

V i v ã v t áo qu n t m a h l a
Có m t ng i... có m t ng i nào n a
(Nguy n Th y Kha - *Nh ng gi t m a ng hành*)

V trí ch m l ng gi a dòng th th ng h ng n hai kh n ng đi n t. Th

nh t, nhà th mu n t o s t quăng
cho dòng th nh m kh c sâu, gây n
t ng m nh cho c gi v s b t ng
c a hai ý th tr c và sau d u ch m
l ng ó:

Dòng sông t ng h n tôi v

Qua c u... r t l i th v i em.

(Tr ng Nam H ng - *T b ch*)

Em gi ... là c a ng i ta

C a riêng tôi m t ch u hoa - cú t n!

(Nguy n i Ngh a - *Bên d u cú t n*)

Th hai, b l ng n a dòng c ng là m t
cách th c nhà th mu n t ng thêm
n i dung mà n a dòng tr c ã chuy n
t i. V i d u ch m l ng ó, i u mu n nói
nh c nhân lên nhi u h n khi ch m
l ng gi a dòng th . Nhà th mu n kéo
dài thêm, tô m thêm n i ng i c
nh ng tình ý, nh ng c m xúc trong ý th
n m tr c ó tr c khi ti p t c ý sau.
Nh v y, dòng th nh c giã n
thêm ra, nh p th c ng kéo dài h n, g i
c m giác mênh mang trong lòng ng i
c:

Cùng chung m t tu i ngâ th

Nào ai bi t... có ai ng ... mai sau.

(Huy Chí - *Nh p c u tr con*)

R i ta i, r i ta vui

R i ta quên... dòng n c trôi xa mình...

(B Kì n Qu c - *u c lá d a*)

Bên hiên v n v ng bóng nàng

R ng r ng... tôi g c xu ng bàn r ng
r ng...

(Nguy n Bính - *Ng i hàng xóm*)

Ki u b l ng v trí cu i dòng phát ra tín
hi u ho c là ý th v n ch a k t thúc
ho c là mu n tô m ý ngh a mà dòng
th v a di n t khi n cho câu th nh
c n i r ng ra, g i nhi u kh n ng

ti p nh n. Nh ng d u l ng cu i dòng th
luôn t o c m giác bâng khuâng, man
mác, không yên...

Không gian tr ng xóa c r i

Ch còn đáng m gi a tr i. Và m a...

(Thu n - *Dáng m*)

n v qua i tôi ngoái u nhìn l i

M a y tr i nh ng lòng tôi m mãi...

(Giang Nam - *Quê h ng*)

Vô danh... Vô danh... Vô danh... Vô danh...

1959... 1968... 1973... 1975...

Nh ng tên tu i. Nh ng cu c i khát v ng

Gi ch còn gi n n: Vô danh...

(Ngô Th Oanh - *Vô danh*)

Trong nhi u tr ng h p, kho ng l ng
trong th còn ng m báo m t cái gì ó d
d i, kh c li t l m, không sao nói ra c
mà bi n pháp b l ng có th chuy n t i
c m xúc tinh t , nh y c m y. Nh t là
ki u th dùng bi n pháp b l ng cu i
bài. K t thúc l l ng tr thành k t thúc
m . Bài th k t thúc nh ng ý th ch a
h t:

G y lái, t neo, tàu thoát ra r n bão

Anh nguyên lành v l i c n phòng em

B ng g p c n bão nhà không tri u,
không sóng

Chi n h m i anh l ng l c t neo

Chìm....

(Nguy n V Ti m - *Bão*)

Nh ng không ph i b t k d u ch m l ng
nào c ng bi u th cho bi n pháp im l ng
và bi n pháp im l ng không ch th hi n
rõ ràng ra b ng hình th c d u ch m l ng.
Các nhà th còn bi u hi n im l ng b ng
nh p ng t lâu, ho c xu ng dòng:

Chia cho em m t i Tôi

m t cay ng

m t ni m vui

m t bu n (...)

Chia cho em m t i Th

m t lênh ênh

m t d i kh

m t tôi

(Nguy n Tr ng T o - Chia)

Tr ng h p này xu t hi n nhi u trong th hi n i. Có th xem ó là s cách tân th v m t hình th c. T ng l n xu ng dòng là t ng nh p ng t, r i k t thúc b ng m t kho ng dài im l ng. Cái kho ng l ng dài y c ng chính là kho ng ngân vang c a th vào lòng ng i. Im l ng, và l n sâu, r i vang xa...

ó là m t trong nh ng c tr ng c a th ca.

C m quan ngh thu t c a ph ng ông a chu ng s n gi n mà súc tích. Im l ng c ng có giá tr kích thích n ng l c t duy c a ng i c b i chúng làm cho nh p th ng ng l i, nh b c chân ang i b ng nhiên kh ng l i và khi n ng i ta chú ý h n. Im l ng không ch r t g i c m mà còn t o nên m t hàm ngh a l n h n r t nhi u b t k m t phát ngôn nào. Ng i Vi t Nam cho r ng: “Ng i khôn n nói n a ch ng, cho ng i d i n a

m ng n a lo...”. ó c ng là m t d ng ý tinh t c a nhà th khi s d ng bi n pháp im l ng.

3. K T LU N

Trong khi tìm hi u các hình th c có kh n ng tác ng c a th , chúng tôi kh o sát th lo i th tr tình Vi t Nam ch không m r ng ra các lo i th khác. Tuy nhiên, d ng nh nh ng hình th c lay ng nh t u d n v dòng th ca kháng chi n. i u này không có gì l b i l ch s ã trao cho các nhà th giai o n này nhi m v ng i ca, c ng nhân dân b c vào cu c chi n u c a dân t c, nên vi c các nhà th v n d ng nh ng hình th c thi pháp h u hi u nh t tác ng là t t y u. M c dù v y, theo th i gian, do tác ng c a xã h i và nhu c u phát tri n c a th , các y u t thu c v thi pháp trong th luôn v n ng không ng ng và thay i. Ph m ch t th v n giàu có, hình t ng th a d ng, ph c t p và trên th c t thì ng i ta ng trên nhi u góc khác nhau ti p c n và nghiê n c u th , vì v y mà cái nhìn v th không ng ng m ra nhi u chi u kích. □

TÀI LI U TRÍCH D N

1. inh Tr ng L c (ch biên). 2002. *Phong cách h c tí ng Vi t*. Hà N i: Nxb. Giáo d c.
2. Nhi u tác gi . 2004. *Th Vi t Nam th k XX*. Hà N i: Nxb. Giáo d c.
3. Ph ng L u. 2005. *Ph ng L u tuy n t p* (t p 2). Hà N i: Nxb. Giáo d c.
4. Tr n ình S . 2001. *Thi pháp th T H u* (tái b n). Hà N i: Nxb. V n hóa Thông tin.